

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD Den Haag

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2021-0000202128

Datum 10 december 2021
Betreft Ondernemers en schulden ten gevolge van corona

Ondanks het economisch steunpakket dat beschikbaar is (geweest), is er een groep ondernemers die met schulden te maken heeft of naar verwachting zal krijgen. Het gaat dan zowel om (onhoudbare) zakelijke schulden als om schulden waarvoor zij persoonlijk aansprakelijk zijn.¹ Ik vind het belangrijk dat er goede dienstverlening voor deze groep ondernemers beschikbaar is. In gesprekken met de voorzitter van MKB-Nederland (MKB-NL) heb ik hier ook uitvoerig over gesproken.

Het beschikbare hulpaanbod voor ondernemers met zakelijke en persoonlijke schulden is in afzonderlijke regelingen en in verschillende domeinen geregeld, maar kent ook samenhang en overlap. Dat is mede afhankelijk van de rechtsvorm van de onderneming. De voorzitter van MKB-NL heeft aangegeven dat het hulpaanbod op dit terrein complex is en dat er stappen nodig zijn om de bestaande regelingen toegankelijker te maken. In deze brief ga ik mede namens de minister van Economische Zaken en Klimaat, de minister voor Rechtsbescherming, en de staatssecretaris van Financiën in op de vraag hoe de dienstverlening voor ondernemers met zowel zakelijke als persoonlijke schulden meer in samenhang kan worden aangeboden en ontsloten voor de doelgroep. Het doel is dat zij beter en sneller worden geholpen bij het oplossen van hun schulden.

Ondersteuning ondernemers

Er zijn verschillende mogelijkheden beschikbaar voor ondernemers met schulden. Zo is op 1 januari 2021 de Wet homologatie onderhands akkoord (WHOA) in werking getreden.² De regeling is onderdeel van de Faillissementswet en kan ondernemers helpen die als gevolg van het coronavirus of de daarmee verband houdende beperkende maatregelen schulden hebben opgelopen om een akkoord met schuldeisers (en aandeelhouders) tot stand te brengen. Met een WHOA-akkoord worden schulden gesaneerd en kan een bedrijfsfaillissement worden voorkomen. Flankerend bij de WHOA is het TOA-krediet geïntroduceerd, ten behoeve van ondernemers die met gebruikmaking van de WHOA hun bedrijf doorstarten.

¹ De omvang van deze groep is nog niet bekend en is onderwerp van analyse.

² Stb 2020, 414.

Ook heeft de staatssecretaris van Financiën in zijn brief van 11 oktober jl.- mede ter uitvoering van de motie Aartsen³ - een extra versoepeling door de Belastingdienst aangekondigd om ondernemers te ondersteunen bij een oplossing voor schulden die voortkomen uit de coronacrisis.⁴ In die brief heeft het kabinet toegezegd dat de Belastingdienst en Douane vanaf 1 augustus 2022 tijdelijk genoeg nemen met een lager percentage van de opbrengst in sanerings- en herstructureringstrajecten, om deze meer kans van slagen te geven.

Datum
10 december 2021
Onze referentie
2021-0000202128

Instrumenten in geval van persoonlijke schulden

Bovenstaande maatregelen zijn met name gericht op zakelijke schulden van de ondernemer. Ondernemers kunnen daarnaast ook persoonlijk aansprakelijk zijn voor hun zakelijke schulden of naast hun zakelijke schulden persoonlijke schulden hebben opgebouwd. Het is daarom van belang om het aanbod aan dienstverlening ten aanzien van persoonlijke schulden van ondernemers te bezien. De verbetering van de dienstverlening verdient daarbij ook extra aandacht. Hieronder licht ik het bestaande aanbod toe en de aanpak die ik zal inzetten.

Voor het regelen van persoonlijke schulden kunnen ondernemers onder meer een beroep doen op de gemeentelijke schuldhulpverlening.⁵ Gemeenten hebben immers op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) een regierol ten aanzien van inwoners met schulden en dus ook voor ondernemers. Per situatie bekijken gemeenten welke oplossing het beste past. Dat is een integrale oplossing voor de onderneming en de ondernemer en is altijd maatwerk. Hiertoe kijkt de gemeente samen met de ondernemer welke vorm van schuldhulpverlening nodig is en maakt vervolgens samen met de ondernemer een plan van aanpak. Dat kan bijvoorbeeld bestaan uit een saneringskrediet, schuldbemiddeling of budgetcoaching. Via een saneringskrediet ontvangen schuldeisers in één keer het bedrag dat in een schuldregeling is overeengekomen, tegen finale kwijting van de restschuld. De kredietverstrekker, bijvoorbeeld een kredietbank, blijft dan over als enige schuldeiser. Ook voor ondernemers met persoonlijke schulden kan een saneringskrediet een goede methode zijn om de financiële situatie weer op orde te krijgen. Bij schuldbemiddeling bemiddelt de schuldhulpverlening tussen de ondernemer en zijn schuldeisers om tot een betalingsvoorstel te komen dat recht doet aan zijn aflossingscapaciteit. Een ander voorbeeld van passende schuldhulpverlening kan budgetcoaching zijn om te komen tot een duurzame en beheersbare oplossing voor ondernemers met financiële problemen. De VNG biedt gemeenten ondersteuning bij de vormgeving van dienstverlening aan ondernemers met schulden

Ik ben in gesprek met onder andere de VNG, MKB-NL, herstructureringsdeskundigen, schuldhulpverlening voor ondernemers (de NVVK en ook individuele schuldhulpverleners) om te komen tot een gericht en samenhangend pakket aan ondersteuningsmiddelen. In het pakket moet de verbinding tussen de verschillende bestaande instrumenten goed tot uitdrukking komen. Daarbij horen ook gerichte samenwerkings- en procesafspraken tussen de betrokken professionals. Ik verwacht de uitkomsten daarvan in januari te kunnen presenteren.

---

³ Kamerstukken II 2021/22, 35420, nr. 382

⁴ Kamerstukken II 2020/21, 35420, nr. 412.

⁵ Voor belastingen geldt dat deze regeling sinds 1-1-2021 ook openstaat voor zakelijke schulden.

Daarnaast verkent de minister voor Rechtsbescherming samen met de rechtspraak en de branchevereniging voor bewindvoerders de mogelijkheden voor een pilot, waarbij voor ondernemers die willen stoppen of een doorstart maken en privé een restschuld over houden een versneld traject van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) ingezet kan worden.

Datum
10 december 2021
Onze referentie
2021-0000202128

Routekaart

Het is cruciaal dat ondernemers met geldzorgen weten dat er hulp voor hen beschikbaar is, waar zij voor welke hulp terecht kunnen en wat voor soort hulp zij vervolgens kunnen krijgen. De soort rechtsvorm van hun onderneming en of zij te maken hebben met zakelijke en/of persoonlijke schulden is daarbij bepalend. Met dergelijke vragen kunnen ondernemers nu al terecht bij de Kamer van Koophandel (KVK), Geldfit.nl, de telefonische hulplijn 0800-8115 en bij de schuldhulpverlening in hun gemeente. Om ondernemers goed te informeren komt er bovendien een handzaam en duidelijk overzicht, waaruit blijkt welke ondersteuning er in geval van zakelijke en/of persoonlijke schulden specifiek per rechtsvorm beschikbaar is. Dit zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 zijn. KVK zal naar deze routekaart vanuit het Programma Zwaar Weer⁶ verwijzen.

Belasting schulden

Vanwege de coronacrisis hebben ondernemers voor ruim €19 miljard aan belasting schulden opgebouwd. De belasting schuld moet vanaf 1 oktober 2022 in zestig termijnen worden afgelost. Ondernemers hebben behoefte aan actueel en duidelijk inzicht in hun schuldpositie. De Belastingdienst werkt daarom aan een begrijpelijk schuldoverzicht dat ondernemers tijdig zullen ontvangen. Daarbij heeft de Belastingdienst ook oog voor ondernemers met geldzorgen. De Belastingdienst onderzoekt daarom de mogelijkheid om ondernemers er in de schuldoverzichten op te wijzen welke mogelijkheden voor schuldhulp beschikbaar zijn. Ondernemers die al eerder een schuldoverzicht willen ontvangen, kunnen dit telefonisch aanvragen bij de Belastingdienst.

Intentieverklaring

De coronacrisis maakt een integrale dienstverlening voor ondernemers met schulden belangrijker dan ooit. Acties uit de Brede Schuldanaanpak⁷ helpen ook ondernemers, zoals de gerealiseerde laagdrempelige toegang tot hulp via de Nederlandse Schuldhulprouete en een versnelling van gemeentelijke schuldhulpverlening via Collectief Schuldregelen en het Schuldenknooppunt. Het breder inzetten van saneringskredieten door gemeenten ten behoeve van de realisatie van schuldregelingen wordt gestimuleerd door inrichting van een Waarborgfonds Saneringskrediet, zoals ik heb toegelicht in mijn brief van 13 september 2021.⁸

In samenspraak met betrokken partijen zoals de VNG, NVVK, MKB-NL en de KVK blijf ik mij inzetten om zoveel mogelijk ondernemers met financiële problemen te bereiken en hen de juiste hulp te bieden. Dit zal vorm krijgen via een gezamenlijke intentieverklaring. Een gericht en samenhangend pakket aan ondersteuningsmiddelen en de samenwerkingsafspraken tussen de professionals

---

⁶ In het kader van het Programma Zwaar biedt de KVK ondernemers informatie, doorverwijzing en advies aan ondernemers in zwaar weer. Ook wordt ondernemers via routewijzers en stappenplannen inzicht op maat geboden hoe hun bedrijf ervoor staat en welke hulp en oplossingsrichtingen beschikbaar zijn bij financiële problematiek en schulden.

⁷ Kamerstukken II 2020/21, 24515, nr. 600.

⁸ Kamerstukken II 2020/21, 24515, nr. 610.

zullen onder andere onderdeel zijn van de intentieverklaring. Hierover ben ik met partijen in overleg en kom ik in januari op terug.

Overig

Ik ben positief over de aanpak van de gemeente Utrecht waarbij alle ondernemers die eerder gebruik hebben gemaakt van een ondersteunende regeling worden benaderd voor een hulpaanbod, zoals het lid Maatoug (GL) tijdens het debat over het nieuwe corona steunpakket op 24 november jl. als een goed voorbeeld heeft genoemd. Gemeenten hebben hierin uiteraard beleidsvrijheid, maar een dergelijke actieve handelswijze juich ik van harte toe.

Datum

10 december 2021

Onze referentie

2021-0000202128

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

A.D. Wiersma